

Directiva 2001/84/CE/27-sept-2001 privind dreptul de suita în beneficiul autorului unei opere de arta originale

Emitent: Parlamentul European; Consiliul Uniunii Europene

PARLAMENTUL EUROPEAN SI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunitatii Europene, în special articolul 95,

având în vedere propunerea Comisiei ⁽¹⁾,

⁽¹⁾JO C 178, 21.6.1996, p. 16 si JOC 125, 23.4.1998, p. 8.

având în vedere avizul Comitetului Economic si Social ⁽²⁾,

⁽²⁾JO C 75, 10.3.1997, p. 17.

hotărând în conformitate cu procedura prevazuta la articolul 251 din tratat ⁽³⁾, în lumina textului comun aprobat de comitetul de conciliere la 6 iunie 2001,

⁽³⁾Avizul Parlamentului European din 9 aprilie 1997 (JO C 132, 28.4.1997, p. 88), confirmat la 27 octombrie 1999, Pozitia comuna a Consiliului din 19 iunie 2000 (JO C 300, 20.10.2000, p. 1) si Decizia Parlamentului European din 13 decembrie 2000 (JO C 232, 17.8.2000, p. 173). Decizia Parlamentului European din 3 iulie 2001 si Decizia Consiliului din 19 iulie 2001.

întrucât:

(1) În domeniul dreptului de autor, dreptul de suita reprezinta dreptul netransferabil si inalienabil al autorului unei opere originale de arta plastica sau grafica de a obtine un beneficiu economic din vânzarile succesive ale operei în cauza.

(2) Dreptul de suita este un drept cu caracter frugifer care da autorului/artistului posibilitatea sa perceapa o remuneratie pentru înstrainarile succesive ale operei. Obiectul dreptului de suita este opera materiala, si anume suportul în care este încorporata opera protejata.

(3) Scopul dreptului de suita este de a asigura ca autorii operelor de arta plastica sau grafica beneficiaza de succesul economic al operelor lor de arta originale. Acesta are rolul de a restabili echilibrul între situatia financiara a autorilor operelor de arta plastica sau grafica si cea a altor creatori care beneficiaza de exploatarea succesiva a operelor lor.

(4) Dreptul de suita face parte integranta din dreptul de autor si constituie o prerogativa esentiala a autorilor. Impunerea unui astfel de drept în toate statele membre raspunde necesitatii de a asigura creatorilor un nivel de protectie adecvat si standardizat.

(5) În temeiul articolului 151 alineatul (4) din tratat, Comunitatea trebuie să ia în considerare aspectele culturale atunci când acționează în temeiul altor dispoziții din tratat.

(6) Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice prevede că dreptul de suită este disponibil numai dacă acest lucru este permis de legislația țării a căreia îi aparține autorul în cauză. Prin urmare, acest drept este unul opțional, supus regulii reciprocității. Din jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene cu privire la aplicarea principiului nediscriminării prevăzut la articolul 12 din tratat, așa cum apare în hotărârea din 20 octombrie 1993 în cauzele conexe C-92/92 și C-326/92 Phil Collins și alții ⁽⁴⁾, rezultă că dispozițiile de drept intern care conțin clauze de reciprocitate nu pot fi invocate pentru a refuza resortisanților altor state membre drepturile recunoscute autorilor naționali. Aplicarea unor astfel de clauze în contextul comunitar este contrară principiului tratamentului egal care rezultă din interzicerea oricărei discriminări pe motivul naționalității.

⁽⁴⁾[1993] Culegere I-5145.

(7) Dat fiind procesul de internaționalizare a pieței comunitare de artă modernă și contemporană, accelerat în prezent de efectele noii economii, într-un context normativ în care puține state din exteriorul UE recunosc dreptul de suită, este esențial ca, pe plan extern, Comunitatea Europeană să inițieze negocieri în vederea introducerii obligativității articolului 14^b din Convenția de la Berna.

(8) Având în vedere existența acestei piețe internaționale, la care se adaugă absența dreptului de suită în câteva state membre și neconcordanțele existente în prezent între sistemele de drept intern care recunosc acest drept, este esențial să se stabilească dispoziții tranzitorii privind atât intrarea în vigoare, cât și reglementarea acestui drept, menite să pastreze competitivitatea pieței europene.

(9) Dreptul de suită este în prezent prevăzut prin legislația internă a majorității statelor membre. Asemenea acte cu putere de lege, în cazul în care există, prezintă anumite diferențe, în special în ceea ce privește operele care intra sub incidența lor, beneficiarii dreptului, procentul aplicat, tranzacțiile care impun plata unor drepturi de autor și baza de calcul a acestora. Aplicarea sau neaplicarea unui astfel de drept are un impact semnificativ asupra mediului concurențial din cadrul pieței interne, în măsura în care existența sau absența obligației de plată care rezultă din dreptul de suită reprezintă un element ce trebuie luat în calcul de către fiecare persoană care dorește să vândă o operă de artă. Prin urmare, acest drept reprezintă un factor care contribuie la denaturarea concurenței și la deplasări ale vânzărilor în cadrul Comunității.

(10) Astfel de neconcordanțe legate de existența dreptului de suită și de aplicarea acestuia de către statele membre au un efect negativ direct asupra bunei funcționări a pieței interne a operelor de artă, astfel cum este prevăzut la articolul 14 din tratat. Într-o astfel de situație, articolul 95 din tratat constituie temeiul juridic adecvat.

(11) Obiectivele Comunității astfel cum sunt stabilite prin tratat includ stabilirea bazelor unei uniuni cât mai strânse între popoarele Europei, promovarea unor relații strânse între statele membre ale Comunității și asigurarea progresului economic și social al acestora printr-o

actiune comuna menita sa elimine barierele ce divid Europa. În acest scop, tratatul prevede crearea unei piete interne care presupune eliminarea oricarui obstacol din calea liberei circulatii a marfurilor, a libertatii de a presta servicii si a libertatii de stabilire, precum si introducerea unui sistem de evitare a denaturarii concurentei în cadrul pietei comune. Armonizarea legislatiei statelor membre privind dreptul de suite contribuie la îndeplinirea acestor obiective.

(12) A sasea Directiva 77/388/CEE a Consiliului din 17 mai 1977 privind armonizarea legislatiilor statelor membre referitoare la impozitul pe cifra de afaceri - Sistemul comun privind taxa pe valoarea adaugata: baza uniforma de evaluare ⁽¹⁾ introduce treptat un sistem comunitar de impozitare aplicabil, între altele, si operelor de arta. Masurile limitate la domeniul fiscal nu sunt suficiente pentru a garanta functionarea armonioasa a pietei operelor de arta. Acest obiectiv nu poate fi atins fara o armonizare în domeniul dreptului de suite.

⁽¹⁾JO L 145, 13.6.1977, p. 1. Directiva, astfel cum a fost modificata ultima data prin Directiva 1999/85/CE (JO L 277, 28.10.1999, p. 34).

(13) Diferentele existente între legislatii ar trebui eliminate atunci când acestea au un efect negativ asupra functionarii pietei interne, iar aparitia oricaror noi diferente în acest sens ar trebui împiedicata. Nu este necesar sa se elimine sau sa se împiedice aparitia diferentelor care nu pot aduce atingere functionarii pietei interne.

(14) O conditie prealabila pentru buna functionare a pietei interne consta în existenta unui mediu concurential nedaturat. Existenta unor diferente între dispozitiile de drept intern privind dreptul de suite denatureaza concurenta si determina deplasari ale vânzarii în cadrul Comunitatii, ducând la o tratare diferentiata a artistilor în functie de locul vânzarii operelor acestora. Prin urmare, problema în discutie implica o serie de aspecte transnationale care nu pot fi reglementate satisfacator prin interventia statelor membre. Absenta unor masuri comunitare în acest sens ar fi contrara cerintei prevazute în tratat, care impune corectarea oricaror denaturari ale concurentei si a inegalitatii de tratament.

(15) Data fiind amploarea discrepantelor dintre dispozitiile de drept intern, este necesar sa se adopte masuri de armonizare menite sa elimine neconcordantele dintre legislatiile statelor membre în domeniile în care aceste neconcordante pot crea sau mentine denaturari ale concurentei. Cu toate acestea, nu este necesar sa se armonizeze fiecare dispozitie de drept intern a statelor membre privind dreptul de suite si, pentru a conferi un domeniu maxim de acoperire dispozitiilor de drept intern, este suficient sa se limiteze armonizarea la acele dispozitii de drept intern care au efectul cel mai direct asupra functionarii pietei interne.

(16) Prin urmare, prezenta directiva respecta, în totalitate, principiile subsidiaritatii si proportionalitatii prevazute la articolul 5 din tratat.

(17) În temeiul Directivei 93/98/CEE a Consiliului din 29 octombrie 1993 de armonizare a duratei protectiei dreptului de autor si a anumitor drepturi conexe ⁽²⁾, durata dreptului de autor se întinde pe o perioada de 70 de ani dupa decesul autorului. Ar trebui prevazuta aceeaasi durata si pentru dreptul de suite. În consecinta, numai

originalele operelor de arta moderna si contemporana pot face obiectul dreptului de suita. Cu toate acestea, pentru a permite sistemelor juridice ale statelor membre care, în momentul adoptarii prezentei directive, nu aplica dreptul de suita în beneficiul artistilor, sa incorporeze acest drept în sistemele lor juridice si, în plus, sa dea posibilitatea agentilor economici din respectivele state membre sa se adapteze treptat la dreptul mentionat anterior pastrându-si în acelasi timp viabilitatea economica, statele membre în cauza ar trebui sa beneficieze de o perioada limitata de tranzitie în care sa poata continua sa nu aplice dreptul de suita în beneficiul avânzilor-cauza ai artistului dupa decesul acestuia.

(²)JO L 290, 24.11.1993, p. 9.

(18)Domeniul de aplicare a dreptului de suita ar trebui sa includa toate actele de revânzare, cu exceptia celor efectuate direct între persoanele care actioneaza în nume propriu, fara participarea unui profesionist al pietei obiectelor de arta. Acest drept nu ar trebui sa includa actele de revânzare efectuate de persoane care actioneaza în nume propriu catre muzee non-profit si care sunt deschise publicului. În ceea ce priveste situatia speciala a galeriilor de arta care achizitioneaza opere de arta direct de la autori, statele membre ar trebui sa aiba posibilitatea de a exonera de dreptul de suita actele de revânzare care au loc în termen de trei ani de la data achizitionarii. Ar trebui luate în considerare interesele artistilor, limitându-se aceasta derogare la actele de revânzare pentru care pretul de revânzare nu depaseste 10 000 EUR.

(19)Trebuie precizat faptul ca armonizarea introdusa de prezenta directiva nu se aplica manuscriselor originale aparținând scriitorilor si compozitorilor.

(20)Trebuie stabilit un regim eficient care sa se bazeze pe experienta deja acumulata la nivel national în materie de drept de suita. Suma platibila în temeiul dreptului de suita trebuie calculata sub forma unui procent din pretul de vânzare si nu din cresterea în valoare a acelor opere a caror valoare originala a crescut.

(21)Este necesar sa se armonizeze categoriile de opere de arta care fac obiectul dreptului de suita.

(22)Neaplicarea drepturilor de suita sub un prag minim poate ajuta la evitarea unor costuri de încasare si administrare disproportionat de ridicate în raport cu profiturile artistului. Cu toate acestea, în conformitate cu principiul subsidiaritatii, statelor membre ar trebui sa li se permita sa stabileasca praguri nationale inferioare pragului comunitar, pentru a promova interesele noilor artisti. Date fiind sumele mici implicate, derogarea în cauza nu poate avea efecte semnificative asupra functionarii corecte a pietei interne.

(23)În prezent, procente stabilite de diferitele state membre pentru aplicarea dreptului de suita variaza considerabil. Functionarea eficienta a pietei interne a operelor de arta moderna si contemporana necesita stabilirea unor procente cât mai uniforme.

(24)În vederea concilierii diferitelor interese existente pe piata operelor originale de arta, se recomanda stabilirea unei scale procentuale piramidale pentru câteva categorii de preturi. Este important sa se reduca riscul de efectuare a vânzarilor în alte parti si de eludare a reglementarilor comunitare în materie de drepturi de suita.

(25)În principiu, persoana care ar trebui sa plateasca drepturile de suita este vânzatorul. Statele membre ar trebui sa aiba posibilitatea de a oferi derogari de la acest principiu privind obligatiile de plata. Vânzatorul este persoana sau întreprinderea în numele careia se încheie vânzarea.

(26)Este de dorit sa se prevada posibilitatea unei modificari periodice a pragului si a procentelor. În acest sens, Comisiei trebuie sa îi revina sarcina de a întocmi rapoarte periodice privind punerea în aplicare efectiva a dreptului de suita în statele membre si efectul acestuia asupra pietei comunitare a operelor de arta si, daca este cazul, de a înainta propuneri de modificare a prezentei directive.

(27)Este de dorit sa se precizeze care sunt beneficiarii dreptului de suita, luându-se în considerare principiul subsidiaritatii. Nu se recomanda luarea de masuri prin prezenta directiva în domeniul dreptului de succesiune în vigoare în statele membre. Totusi, avânzii-cauza ai autorului trebuie sa poata beneficia pe deplin de dreptul de suita dupa decesul acestuia, cel putin dupa expirarea perioadei de tranzitie mentionate anterior.

(28)Statelor membre le revine responsabilitatea reglementarii modului de exercitare a dreptului de suita, mai ales în ceea ce priveste modul de gestionare a acestuia. În acest sens, o posibilitate ar fi gestionarea de catre un organism de gestiune colectiva. Statele membre trebuie sa se asigure ca organismele de gestiune colectiva functioneaza eficient si în conditii de transparenta. De asemenea, statele membre trebuie sa se asigure ca sumele destinate autorilor care sunt resortisanti ai altor state membre sunt colectate si distribuite. Prezenta directiva nu aduce atingere normelor de colectare si distributie existente în statele membre.

(29)Exercitarea dreptului de suita ar trebui limitata la resortisantii Comunitatii, precum si la autorii straini, resortisanti ai unor tari a caror legislatie ofera aceeasi protectie autorilor care sunt resortisanti ai statelor membre. Un stat membru ar trebui sa aiba posibilitatea de a acorda acest drept autorilor straini care îsi au domiciliul în statul membru în cauza.

(30)Ar trebui introduse proceduri adecvate pentru a monitoriza tranzactiile si a asigura prin mijloace practice aplicarea eficienta de catre statele membre a dreptului de suita. Aceasta implica si dreptul autorului sau al reprezentantului autorizat al acestuia de a obtine orice informatie necesara de la persoana fizica sau juridica obligata sa plateasca drepturi de autor. Statele membre care prevad gestiunea colectiva a dreptului de suita pot sa prevada si ca numai organismele raspunzatoare de aceasta gestiune colectiva au dreptul de a obtine informatii,

ADOPTA PREZENTA DIRECTIVA:

CAPITOLUL I:DOMENIU DE APLICARE

Art. 1: Obiectul dreptului de suita

(1)Statele membre prevad, în beneficiul autorului unei opere originale de arta, un drept de suita, definit ca un drept inalienabil si la care nu se poate renunta nici chiar anticipat, de a

încasa un procent din pretul de vânzare obținut la orice revânzare a operei ulterioară primei înstrăinări a operei de către autor.

(2) Dreptul menționat la alineatul (1) se aplică tuturor actelor de revânzare care implică, în calitate de vânzători, cumpărători sau intermediari, profesioniști ai pieței obiectelor de artă, cum ar fi saloane, galerii de artă și, în general, orice comerciant de opere de artă.

(3) Statele membre pot să prevadă ca dreptul menționat la alineatul (1) nu se aplică actelor de revânzare în cadrul cărora vânzătorul a achiziționat opera direct de la autorul acesteia cu mai puțin de trei ani înainte de data revânzării în cauză și dacă pretul de revânzare nu depășește 10 000 EUR.

(4) Suma datorată în temeiul dreptului de suită se plătește de către vânzător. Statele membre pot să prevadă ca una dintre persoanele fizice sau juridice menționate la alineatul (2), altă decât vânzătorul, poate fi singura obligată la această plată sau poate împărtăși cu vânzătorul această obligație.

Art. 2: Opere de artă cărora li se aplică dreptul de suită

(1) În înțelesul prezentei directive, "opera de artă originală" înseamnă opere de artă plastică sau grafică, cum ar fi picturi, colaje, tablouri, desene, gravuri, tiparituri, litografii, sculpturi, tapiterii, obiecte ceramice sau din sticlă și fotografii, cu condiția ca acestea să fi fost realizate chiar de către artist sau să fie copii considerate opere de artă originale.

(2) Exemplarele operelor de artă care intra sub incidența prezentei directive, realizate în număr limitat chiar de către artist sau sub îndrumarea acestuia, se consideră a fi opere de artă originale în înțelesul prezentei directive. În mod normal, astfel de exemplare se numărătează, se semnează sau se autorizează prin diferite metode de către artist.

CAPITOLUL II: DISPOZIȚII SPECIALE

Art. 3: Prag de aplicare

(1) Statelor membre le revine sarcina de a stabili pretul minim de vânzare de la care vânzarile menționate în articolul 1 sunt supuse dreptului de suită.

(2) Acest pret minim de vânzare nu poate depăși în nici un caz suma de 3 000 EUR.

Art. 4: Procente

(1) **Dreptul de suită menționat în articolul 1 se calculează după cum urmează:**

- a) 4 % pentru tranșa din pretul de vânzare până la 50 000 EUR;
- b) 3 % pentru tranșa din pretul de vânzare între 50 000,01 EUR și 200 000 EUR;
- c) 1 % pentru tranșa din pretul de vânzare între 200 000,01 EUR și 350 000 EUR;
- d) 0,5 % pentru tranșa din pretul de vânzare între 350 000,01 EUR și 500 000 EUR;
- e) **0,25 % pentru ceea ce depășește 500 000 EUR.**

Cu toate acestea, suma totală plătită ca drept de suită nu poate depăși 12 500 EUR.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), statele membre pot aplica un procent de 5 % pentru tranșa din pretul de vânzare menționată la alineatul (1) litera (a).

(3) Dacă pretul de vânzare minim stabilit este mai mic de 3 000 EUR, statul membru stabilește procentul aplicabil pentru o tranșă din pretul de vânzare până la 3 000 EUR; acest procent nu poate fi mai mic de 4 %.

Art. 5: Baza de calcul

Preturile de vânzare menționate în articolul 3 și 4 sunt preturile nete.

Art. 6: Beneficiarii dreptului de suită

(1) Dreptul menționat la articolul 1 se plătește autorului operei și, sub rezerva articolului 8 alineatul (2), după decesul acestuia, avânzilor-cauza ai acestuia.

(2) Statele membre pot să prevadă administrarea colectivă obligatorie sau opțională a drepturilor menționate la articolul 1.

Art. 7: Beneficiari ai dreptului de suită-resortisanți ai unor țări terțe

(1) Statele membre prevăd ca autorii care sunt resortisanți ai unor țări terțe și, sub rezerva articolului 8 alineatul (2), avânzilor-cauza ai acestora, beneficiază de dreptul de suită în conformitate cu prezenta directivă și cu legislația statului membru în cauză, doar dacă țara al cărui resortisant este autorul sau avândul-cauza al acestuia asigură protecția drepturilor de suită în țara respectivă pentru autorii din statele membre și pentru avânzilor-cauza ai acestora.

(2) Pe baza informațiilor furnizate de statele membre, Comisia publică cât mai curând posibil o listă orientativă a acelor țări terțe care îndeplinesc condițiile menționate la alineatul (1).

Această listă se actualizează constant.

(3) În scopul protecției dreptului de suită, orice stat membru poate trata autorii care nu sunt resortisanți ai unui stat membru, dar care își au domiciliul în respectivul stat membru în același mod cu propriii resortisanți.

Art. 8: Durata de protecție a dreptului de suită

(1) Durata de protecție a dreptului de suită corespunde celei menționate la articolul 1 din Directiva 93/98/CE.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), acelor state membre care nu aplică imediat (de la data intrării în vigoare menționată la articolul 13) dreptul de suită nu li se impune, pentru o perioadă care expiră la 1 ianuarie 2010, să aplice dreptul de suită în beneficiul avânzilor-cauza ai artistului după decesul acestuia.

(3) Un stat membru al cărui se aplică alineatul (2) poate dispune de un termen suplimentar, dar care nu depășește doi ani, dacă este necesar, pentru a da posibilitatea agenților economici din statul membru în cauză să se adapteze treptat la sistemul dreptului de suită, păstrându-și în același timp viabilitatea economică, înainte ca acelui stat membru să i se ceară să aplice dreptul de suită în beneficiul avânzilor-cauza ai artistului după decesul acestuia. Cu cel puțin 12 luni înainte de sfârșitul perioadei prevăzute la alineatul (2), statul membru în cauză prezintă Comisiei o informare motivată, astfel încât Comisia să poată emite un aviz, după consultările ce se impun, în termen de trei luni de la data primirii acestor informații. Dacă acesta nu se conformează avizului Comisiei, în termen de o lună statul membru informează Comisia și își justifică decizia. Notificarea și justificarea statului membru și avizul Comisiei se publică în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene și se trimit Parlamentului European.

(4) În cazul încheierii cu succes, în termenele menționate la articolul 8 alineatele (2) și (3), a negocierilor internaționale menite să extindă aplicarea la nivel internațional a dreptului de suită, Comisia prezintă propuneri adecvate.

Art. 9: Dreptul de a obține informații

Statele membre prevad ca, pentru o perioada de trei ani de la data revânzării, beneficiarii mentionati la articolul 6 sa poata solicita oricarui profesionist al pietei obiectelor de arta mentionat la articolul 1 alineatul (2) sa furnizeze orice informatii care pot fi necesare pentru a asigura achitarea drepturilor aferente revânzării.

CAPITOLUL III:DISPOZITII FINALE

Art. 10: Aplicarea în timp

Prezenta directiva se aplica tuturor operelor originale de arta astfel cum sunt definite la articolul 2 care, la data de 1 ianuarie 2006, sunt înca protejate de legislatia statelor membre în domeniul drepturilor de autor sau care, la acea data, îndeplinesc criteriile de protectie în temeiul dispozitiilor prezentei directive.

Art. 11: Clauza de revizuire

(1)Comisia prezinta Parlamentului European, Consiliului si Comitetului Economic si Social, pâna la 1 ianuarie 2009 si la fiecare patru ani dupa aceasta data, un raport privind punerea în aplicare si efectele prezentei directive, acordând o atentie deosebita concurentei de pe piata comunitara de arta moderna si contemporana, mai ales în ceea ce priveste pozitia Comunitatii în raport cu pietele importante care nu aplica dreptul de suita si nu sustin creatia artistica, precum si procedurile de gestionare din statele membre. Raportul analizeaza în special efectul acesteia asupra pietei interne si efectele introducerii dreptului de suita în acele state membre care nu au aplicat acest drept în legislatia nationala anterior intrarii în vigoare a prezentei directive. Daca este cazul, Comisia înainteaza propuneri de adaptare a pragului minim si a procentelor cuvenite în temeiul dreptului de suita în functie de schimbarile survenite în acest sector, propuneri referitoare la suma maxima prevazuta la articolul 4 alineatul (1) si orice alte propuneri pe care le considera necesare în vederea îmbunatatirii eficientei prezentei directive.

(2)Se constituie un comitet de contact. Acesta este format din reprezentanti ai autoritatilor competente din statele membre.

Comitetul este prezidat de un reprezentant al Comisiei si se reuneste fie la initiativa presedintelui, fie la cererea delegatiei unui stat membru.

(3)Sarcinile comitetului sunt urmatoarele:

- sa organizeze consultari privind toate problemele ce decurg din aplicarea prezentei directive;
- sa faciliteze schimbul de informatii între Comisie si statele membre privind evolutiile semnificative de pe piata comunitara a obiectelor de arta.

Art. 12: Punere în aplicare

(1)Statele membre adopta actele cu putere de lege si actele administrative necesare pentru a se conforma prezentei directive pâna la 1 ianuarie 2006. Statele membre informeaza de îndata Comisia cu privire la aceasta.

Atunci când statele membre adopta aceste dispozitii, ele contin o trimitere la prezenta directiva sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicarii lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de realizare a acestei trimiteri.

(2)Comisiei îi sunt comunicate de statele membre textele principalelor dispozitii de drept intern pe care le adopta în domeniul reglementat de prezenta directiva.

Art. 13: Intrarea în vigoare

Prezenta directiva intra în vigoare la data publicarii în Jurnalul Oficial al Comunitatilor Europene.

Art. 14: Destinatari

Prezenta directiva se adreseaza statelor membre.

Adoptata la Bruxelles, 27 septembrie 2001.

Pentru Parlamentul European

Presedintele

N. FONTAINE

Pentru Consiliu Presedintele

C. PICQUE

Publicat în Editia Speciala a Jurnalului Oficial cu numarul 0 din data de 1 ianuarie 2007